

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET AL DESCANS (CONTAMINACIÓ ACÚSTICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 19 de juliol de 2024 el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava que havia demanat insistentment a l'Ajuntament que modifiqués els horaris de recollida de residus per les molèsties que generaven durant les nits i que impediien a la seva família poder descansar adequadament.

També exposava que la neteja dels contenidors es feia durant l'horari nocturn, amb els motors dels camions encesos i el soroll propi de les mànegues a pressió per netejar.

El ciutadà sol·licitava al consistori prendre uns mesuraments acústics des del seu habitatge per saber quin era l'impacte de l'activitat dels serveis de neteja i la gestió de residus durant l'horari nocturn.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

D'acord amb el **principi d'economia administrativa** i atès que aquesta institució ja havia recomanat anteriorment la modificació dels horaris de recollida de residus per tal de garantir el dret al descans de la ciutadania, no s'ha fet la petició d'informe a l'Ajuntament de Barcelona. Per aquest motiu, un cop examinat el contingut de la queixa, la documentació aportada per la persona interessada i la normativa aplicable, així com les respostes rebudes en relació amb altres pronunciaments anteriors, aquesta Sindicatura emet la decisió següent.

CONSIDERACIONS

1. Molèsties originades per la recollida nocturna de residus urbans

Sovint es reben queixes en referència a les molèsties de soroll que provoca la recollida nocturna dels diversos tipus de residus que es generen a la ciutat. Recordem que l'Ajuntament té competència pròpia en matèria de medi ambient urbà i que ha de protegir la ciutadania, en particular, contra la contaminació acústica que generen els serveis de recollida i tractament de residus i neteja viària, que també té obligació de prestar (art. 25.2 i art. 26.1 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local).

Per aquest motiu, ja fa anys que la Sindicatura **recomana al consistori que modifiqui l'horari de recollida de residus** a tota la ciutat, amb l'objectiu de reduir les molèsties que suposa el pas dels vehicles i les maniobres necessàries per dur a terme el servei durant les nits, ja que impedeix a moltes persones poder dormir bé i descansar adequadament. En alguns dels carrers analitzats s'ha pogut constatar que els camions de recollida passen en diverses ocasions durant una mateixa nit, com passa en l'emplaçament objecte d'aquesta queixa.

L'Ajuntament, però, sempre al·lega que fer el servei de recollida durant l'horari diürn pot causar problemes de mobilitat en els carrers de la ciutat. No obstant això, no tots els carrers han de tenir la mateixa consideració, ja que cadascun té les seves particularitats (nombre de carrils, intensitat de trànsit, limitació de velocitat, etcètera) i possiblement en determinats carrers sigui molt més pràctic dur a terme un canvi d'horari per fer la recollida dels residus.

Tanmateix, **en els carrers en què fer la recollida de residus durant el dia sigui inviable, aquesta Sindicatura recomana que es concentri el pas dels camions de recollida en una mateixa franja horària**, amb l'objectiu de no pertorbar el son del veïnat en moments diferents durant les hores habituals de descans. Es tracta, doncs, de poder garantir una franja horària mínima de descans nocturn.

Ara bé, també us informem que les nostres decisions no són vinculants. Són **recomanacions** que l'Ajuntament valora per tal de millorar les seves polítiques i garantir els drets de la ciutadania.

No obstant això, **aquesta institució treballa perquè el consistori accepti els nostres pronunciaments** i perquè les recomanacions fetes des d'aquí contribueixin a fer de Barcelona una ciutat més equitativa, diversa, habitable, sostenible, garantista i amb una mirada interseccional.

2. Impacte del soroll ambiental en el dret al descans i a la salut

El soroll afecta el dret al descans, però també és el segon factor ambiental que més impacta en la salut de la població, just darrere de la contaminació de l'aire, i, segons l'informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) "Soroll ambiental i salut a la ciutat de Barcelona", es constata que el 57% de la població està exposada a nivells de soroll per sobre del llindar que l'OMS considera negatiu per a la salut, i un 27% de la població ho està a nivells molt per sobre d'aquest llindar.

L'informe de l'ASPB conclou que el soroll afecta la salut emocional i psicològica i pot produir trastorns del son i malalties cardiovasculars. De fet, es constata que 210.000 persones pateixen una molèstia intensa per soroll, més de 60.000 tenen trastorn del son i al voltant del 3% de les morts per malaltia cardiovascular són atribuïbles a aquesta causa.

La Constitució espanyola reconeix el dret a la protecció de la salut i estableix que correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives. L'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix que totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diverses formes de contaminació, entre les quals trobem la contaminació acústica.

Així mateix, a banda de la protecció constitucional contra la contaminació acústica (art. 43 sobre la protecció de la salut i art. 45 sobre la protecció del medi ambient), la necessitat de mitigar aquestes molèsties també troba el seu fonament en drets fonamentals reconeguts per la Constitució, entre els quals el dret a la intimitat personal i familiar, consagrat en l'article 18.1.

D'altra banda, la "Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona" estableix que **l'Ajuntament ha de controlar tota mena d'emissions perjudicials per al medi i per a la salut o el benestar de les persones** i ha de potenciar la cultura mediambiental.

En l'àmbit regional, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) posa en evidència la importància que les immissions sonores tenen en la vida de les persones i afirma que el soroll, en la societat actual, pot arribar a representar una font permanent de pertorbació de la qualitat de vida de les persones.

Així, la Sentència del TEDH de 18 d'octubre de 2011 indica que:

39. L'article 8 del Conveni Europeu de Drets Humans protegeix el dret de l'individu al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència. El domicili és normalment el lloc, l'espai físicament determinat, on es desenvolupa la vida privada i familiar. L'individu té dret al respecte del seu domicili, concebut no només com el dret a un simple espai físic sinó també al gaudi, amb tota tranquil·litat, d'aquest espai. La vulneració del dret al respecte del domicili no només es refereix a ofenses materials o corporals, com ara l'entrada sense autorització al domicili d'una persona, sinó també a

lesions immaterials o incorpòries com els sorolls, les emissions, les olors i altres ingerències. Si les lesions són greus, poden privar una persona del seu dret al respecte del domicili perquè li impedeixen gaudir-ne.

Recordem també que l'article XXIII de la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, signada per l'Ajuntament de Barcelona, estableix que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries i vetllar per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.

3. Mesures municipals dirigides a mitigar les molèsties

La Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, atorga als municipis la inspecció i el control de la contaminació acústica provocada per les activitats, els comportaments ciutadans, la maquinària i els vehicles de motor, així com, si escau, l'adopció de mesures per garantir el compliment dels límits establerts per normativa.

El consistori ha destinat esforços per intentar reduir les molèsties que provoca la recollida de residus a la ciutat i ha implementat una sèrie de mesures per fer-hi front. Entre altres, hi ha les que determina l'article 44.5 de l'Ordenança del medi ambient en relació amb l'ús de vehicles dels serveis públics municipals, i amb el foment de les tasques de formació adients perquè el personal que utilitza els vehicles municipals prengui consciència que ha de fer les seves tasques amb l'impacte sonor més baix possible. De la mateixa manera, els plecs de clàusules econòmiques administratives i de prescripcions tècniques d'aquests serveis han introduït totes les mesures i millores tècniques que permeten disminuir l'impacte acústic.

Però, tot i les mesures municipals endegades per reduir el soroll que provoca la recollida de residus, les molèsties continuen en molts carrers de la ciutat i afecten les persones que hi viuen. És per això que, d'acord amb l'article 15.3 de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica —que fixa l'horari de funcionament de la maquinària utilitzada en els treballs a la via pública de 8.00 a 20.00 hores, llevat dels que es fan per raons de necessitat o que, per les seves característiques, no es poden fer durant el dia—, la Sindicatura insisteix a demanar una modificació en l'horari d'execució dels serveis de neteja i recollida de residus per tal de minimitzar les molèsties de soroll nocturn i l'impacte que aquestes produeixen en la salut de les persones.

En aquest cas concret, l'Ajuntament va respondre al ciutadà que tots els serveis es fan correctament segons la programació establerta i que els horaris no es poden modificar, ja que afecten la resta de serveis. Com hem dit anteriorment, des d'aquesta institució no compartim aquesta afirmació.

4. Sol·licitud de mesuraments acústics

En relació amb la queixa que ens ocupa, recordem que l'interessat, que viu a la finca del carrer de Balmes núm. 197, també ha demanat en diverses ocasions al consistori que prengui uns mesuraments acústics de comprovació dels nivells de soroll que rep al seu habitatge durant l'horari nocturn a causa de les operacions de neteja i gestió de residus.

L'Ajuntament sempre li ha respost que en el cas dels camions que fan el servei de recollida, aquests compleixen amb la Directiva 2000/14/CE d'aproximació de les legislacions dels estats membres sobre emissions sonores en l'entorn produïdes per les màquines d'ús a l'aire lliure, fet que garanteix la reducció en l'emissió sonora de treball al carrer i que les millores que incorpora la nova flota de vehicles suposen una reducció important de l'impacte acústic del servei.

Així mateix, des del consistori s'ha informat l'interessat que, pel que fa al soroll provinent del servei de recollida d'escombraries i de neteja de carrers, s'ha d'avaluar en un període d'un dia, segons el que estableix l'annex a.2 de la modificació del Decret 176/2009, de 10 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica.

Però, recordem que en el punt 13.1 del Plec de condicions tècniques del contracte de neteja i gestió de residus s'especifica que els vehicles i maquinària utilitzats en la contracta han de complir tota la normativa en matèria d'emissions i contaminació acústica que és aplicable (entre altres, l'Ordenança del medi ambient, OMA) i no sobrepassar els límits d'emissions establerts.

Així, tal com exposa el consistori, el carrer de Balmes correspon a una zona de sensibilitat acústica moderada, el valor límit d'emissió de la qual és de 55 dB(A) en horari nocturn, però aquest valor és en ambient exterior. Recordem que en ambient interior els valors límit que marca l'OMA són més restrictius.

En aquest sentit, en l'última resposta facilitada al ciutadà en data 4 de març de 2025, se l'informa que **es va dur a terme un mesurament exterior des de finals de novembre a mitjans de desembre del 2024** i que, una vegada recollits i analitzats els resultats, es conclou que es tracta d'un carrer amb un soroll ambiental elevat, degut principalment al transit rodat, fet que provoca que no hi hagi incidència causada per la recollida de residus, excepte la recollida de la fracció vidre, que produeix una variació de decibels. Per això, aquest buidat es fa un cop per setmana i en horari diürn.

És evident que el carrer de Balmes és de coexistència de sòl d'ús residencial amb activitats i infraestructures de transport existents i que, per tant, té un rang de soroll més elevat que altres carrers i que els serveis de neteja de la via pública i de recollida

de residus estan valorats com a objectius de qualitat perquè es consideren necessaris i imprescindibles, però també és evident que el soroll que rep el veïnat a l'interior dels seus habitatges els impedeix el descans nocturn, que també és imprescindible per poder viure confortablement a la ciutat.

Per aquest motiu, des d'aquesta institució considerem que s'ha d'atendre la petició del ciutadà i s'ha de fer un mesurament sonomètric des de l'habitatge afectat per **saber quin és l'impacte ambiental de les activitats dels serveis de neteja i gestió de residus a l'interior del domicili.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament no ha estat eficaç a l'hora d'atendre la sol·licitud de l'interessat.** Així mateix, pot millorar per tal de garantir el dret al descans de la ciutadania.

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Suggerir a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que faci un mesurament sonomètric des de l'habitatge de l'interessat per saber quin és el soroll associat a les operacions de recollida de residus i neteja viària.
- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que dugui a terme el nombre mínim de serveis de neteja i recollida de residus que provoquen molèsties en horari nocturn.
- **Recomanar a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** que els serveis que inevitablement s'hagin de fer durant les nits al carrer de Balma es concentrin en una mateixa franja horària per tal de garantir un mínim d'hores seguides de descans nocturn al veïnat.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.